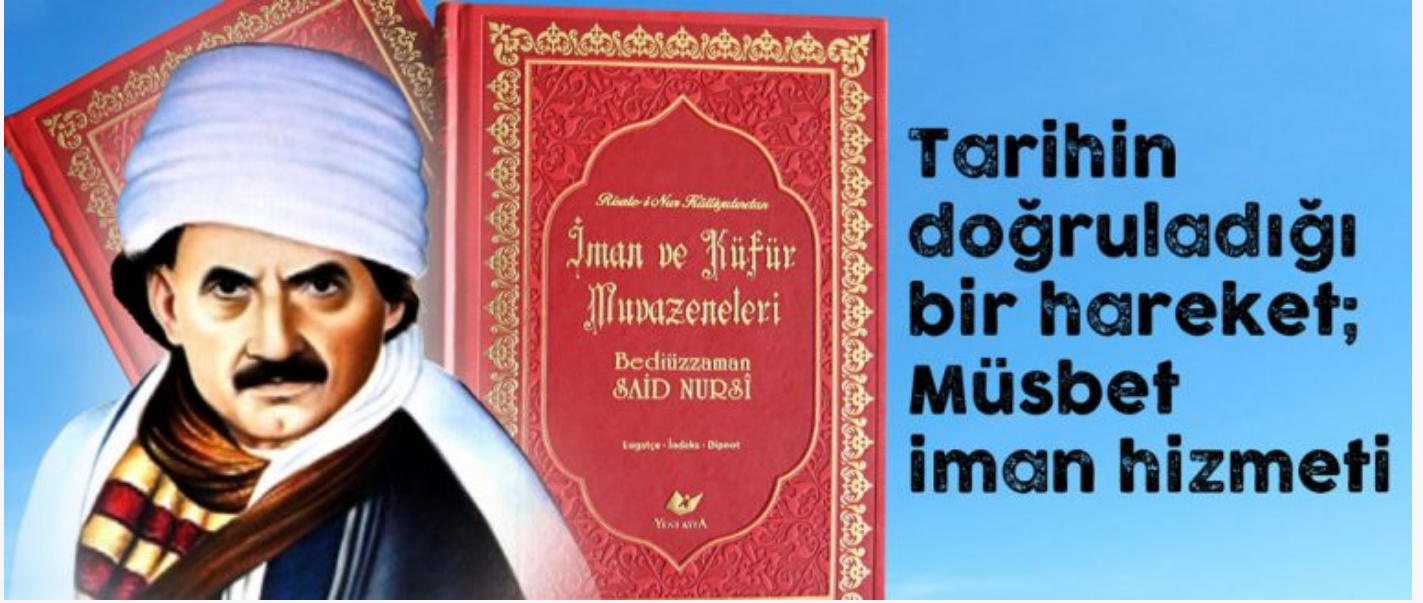

Emirdağ hâtıraları

Yüz binlerce Emirdağ'lı Avrupa'da yaşıyor

Daha evvelki yıllarda Türkiye'de bulunan Nur Menzillerinin hemen tamamını gidip görmüş, bir kısmını ise defalarca ziyaret etme şansını bulmuştuk: Nurs, Barla, Tillo, Van, Hizan, Eğirdir, Isparta, İslâmköy, Kastamonu, İnebolu, Eskişehir, Afyon, Denizli, vesaire...

Fakat, ne hikmetse yolumuzu Emirdağ'a bir türlü düşürememiştik. Buna ise, hayli içerleniyor, hayıflanıyor, hüzün duyuyorduk.

Zira, Üstad Bediüzzaman'ın şu veya bu vesile ile gidip kaldığı yerler arasında Emirdağ bir istisna teşkil ediyordu. 1944-1960 yılları arasında maddî ve mânevî havasının nihayet derecede ağır geldiği bu beldede, Hz. Üstad her yerden daha fazla kalmıştı. Üstelik, burada resmî iskânı sağlanmış ve Emirdağ nüfus kütüğüne kaydı yapılmıştı.

Biz ise, çok arzu etmemize rağmen buraya gidememiş, şahitlerle görüşüp hatıralarını kendi ağızlarından dinleyememiştik.

Nihayet, vakt-i merhûn geldi ve bu nurlu beldeye gitmeye de kuvvetli bir vesile çıktı. Geçen hafta Emirdağ'da idik. Hem ilçe merkezini gezip gördük, hem de bazı köylerini dolaşma imkânını bulduk.

Ayrıca, Hz. Bediüzzaman'ın iki yıl şoförlüğünü yapan ve bütün ömrünü Nur hizmetine adayan Çalışkanlar hanedanından muhterem Mahmud Çalışkan ile yine Hz. Üstad'ın en yakın hizmetkârlarından olan Ahmed Urfalı Ağabeyleri evlerinde ziyaret ettik. Bir grup Emirdağ'lı kardeşlerle birlikte gidip sohbetlerini dinledik.

Keza, onlara Lâhika mektuplarıyla bağlantılı bazı suâller sorarak, hadiselerin arka planlarını öğrenmeye çalıştık. Öyle şeyler anlatıp naklettiler ki, emin olun zaman zaman ürperdik, dehşete kapıldık.

Meğerse, orada Hazret-i Bediüzzaman'a ne kadar sıkıntılar verilmiş, ne eziyetler çektirilmiş, ne taarruzlarda bulunmuş ve ne tür imha ve ihanet planları devreye sokulmuş da, bundan bizler hakkıyla haberdar olamamışız.

Bütün bu tesbit ve değerlendirmeleri, inşaallah önümüzdeki günlerde sizlere sunmak arzusundayız.

EMİRDAĞ'IN BAZI HUSUSİYETLERİ

Afyon'a bağlı bir ilçe olan Emirdağ, Eskişehir-Konya karayolu güzergâhında yer alıyor. İlçe merkezine bağlı beş belde ile altmış civarında köyü bulunuyor.

Emirdağ ilçe merkezinin nüfusu 20 bin civarında iken, köylerinin toplam nüfusu ise, bu rakamın biraz üzerinde olduğu tahmin ediliyor.

Tahmin diyoruz, zira Emirdağ toplam nüfusunun en az beş katı gurbette yaşıyor. 1961'de başlayan bu göç dalgası halen devam ediyor. Şu an itibariyle, çeşitli Avrupa ülkelerinde yaşayan Emirdağlıların 200 bin nüfusa yaklaştığı ifade ediliyor.

Bu durum bir istisnadır ve Türkiye'de sadece Emirdağ'a mahsustur.

Özellikle yaz aylarında gurbetçilerin çoğu köyelerine, memleketlerine gelirler. Bazı yerlerde nüfusun bir anda ona, hatta yirmiye katlandığı görülür.

Salı günleri, ilçe merkezinin açık pazar günüdür. Haziran-Ağustos aylarında pazar yeri öylesine kalabalıklaşır ki, ne adım atacak yer kalır, ne de arabayı park edecek yer. Son model arabalarla gelen gurbetçiler, yüklü alışverişlerde bulunarak yeniden gurbetin yolunu tutarlar.

İşte, üç aylığına da olsa, sayısı yüz binleri bulan bu nüfusa, maddî ve ticarî hizmetin yanı sıra, ayrıca bir mânevî hizmetin sunulması gerekiyor. Hz. Bediüzzaman ile saff-ı evveli teşkil eden talebelerinin altmış sene önce icraya başladıkları bu nuranî hizmeti, günümüz şartlarını da nazara alarak yeniden canlandırmak lâzım.

Evet, Nur hizmeti uğrunda vaktiyle çok büyük meşakkatlerin çekildiği, çok ağır bedellerin ödendiği Emirdağ, şimdi eskisinden daha fazla Nur kahramanlarını bekliyor. Yüz binlerce gurbetçiye sunulacak hizmetler, inanıyoruz ki, Belçika ve Hollanda başta olmak üzere, birçok Avrupa ülkesinde büyük fütûhata vesile olacak, sebebiyet verecek.

28.07.2008

Musulca'nın G(c)eylânîleri

Gerek "Emirdağ Lâhikası" mektuplarında ve gerekse Üstad Bediüzzaman'ın "Tarihçe-i Hayatı" isimli otobiyografisinde geçen üstü kapalı bazı ifadeler vardır ki, bizi senelerdir ciddî ciddî düşündürüyordu. O gibi ifadelerin satır aralarını ve arka plânını daima merak eder dururduk.

Üstad'ın 1944'ten itibaren sürgün hayatı yaşadığı Emirdağ'da acaba neler oldu ve kendisine neler yapıldı ki, dehşet hissi uyandıran bu ifadeleri kullandı diyerek, bağlantılı gördüğümüz hemen her yazıyı dikkatle okuyarak hakikat-i hali anlamaya çalışırdık.

Bu şiddetli merak saikasıyla bazı şeyleri öğrenmiştik gerçi; ancak, bizzat Emirdağ'a gidip araştırma yaptıktan ve canlı şahitlerle görüştükten sonra, zihnimizi meşgul eden suâllerin hakikatli cevabını daha ciddî sûrette öğrenmiş olduk.

Bütün bunları, bu yazı serisi içinde sizlerle inşallah paylaşmaya çalışırız. Şimdilik, Hazret-i Bediüzzaman'ın Emirdağ hayatının özellikle ilk yıllarına dair bazı mektuplarında geçen bahsini ettiğimiz sıkıntılı ve son derece düşündürücü ifadelerini hatırlatarak, Emirdağ'daki Nur kahramanlarını biraz daha yakından tanımaya çalışalım.

İşte o düşündürücü ifadelerden bir kaçı:

"Kimden kime şekvâ edeyim, ben dahi şaştım... Evet, şimdiki vaziyetim hapisten (Denizli hapsi 1943-44) çok ziyade sıkıntılıdır. Bir günü bir ay haps-i münferit (hücre hapsi) kadar beni sıkıyor." (Emirdağ Lâhikası-I, s. 17)

"Eğer mümkün olsa, buranın havasıyla hiç imtizaç edemediğim cihetini vesile edip, münasip bir yere naklime, çalışmak lâzım geliyor. Ben kendim yapamadığım için, benden, bana daha ziyade alâkadar Denizli dostları teşebbüs etseler iyi olur. Hiç olmazsa oranın hapsine, bir daha bahaneyle beni alsınlar." (Emirdağ Lâhikası-I, s. 64)

İşte, böylesine zahmetli, meşakkatli, işkenceli bir sürgün yerinde, Cenâb-ı Hak, bakın Nur Üstad'ın hizmetine kimleri koşturup istihdam etmiş.

MUSULCA, AZİZİYE, EMİRDAĞ

Emirdağ ilçesinin ismi, 1930'lu yıllara kadar Aziziye idi. Sultan Abdülaziz zamanında burası büyük göç dalgasına sahne olduğu için, bölge bu isimle anılmış.

Bugün ismini Emir Dede Türbesinin bulunduğu 2100 rakımlı dağdan alan Emirdağ ilçesinin 1870'lerden önceki ismi Musulca'dır.

Musulca'nın ise, Musul şehrinin isminden kinâye olduğuna ve Emirdağ-Bolvadin civarında yaşayan halkın asırlar önce Musul taraflarından göç ederek geldiklerine dair kuvvetli rivâyetler var.

Kuvvetli bir rivâyet de, yine bu bölgede yaşayan Geylâniler hakkındadır. Ayrıca, Bolvadin taraflarından Şeyh Abdülkadir Geylânî Hazretlerinin torununa ait olduğu söylenen bir türbe bulunmaktadır.

Zaman içinde, buradaki Geylânîlere Ceylânîler denildiği ve bu meyanda Ceylân isminin yaygınlık kazandığı da ayrıca bilinmektedir. Ki, Üstad Bediüzzaman Hazretlerinin hem talebesi, hem de mânevî evlâdı olan Ceylân Çalışkan da bu mübarek silsilenin mümtaz bir ferdidir. (Not: Ceylân Çalışkan'ın halen lise çağında olan bir erkek torununun ismi de Ceylan'dır.)

İşte, Emirdağ'da fevkalâde sıkıntılar içinde işkenceli bir hayata mahkûm edilen Bediüzzaman Hazretlerinin yardımına, Cenâb-ı Hak, hem seyyid, hem de şerif olan Geylânî Hazretlerinin torunlarını göndermiş ve onlarla Nur'un hizmetini gördürmüş. Biz de o mübarek silsileden 72 yaşındaki Mahmud Çalışkan'la gidip görüşme imkânını bulduk.

29.07.2008

Çalışkanlarla akrabalık

Denizli Ağır Ceza Mahkemesinde yargılanan Bediüzzaman Hazretleri ve talebeleri, 12. celse olan 14 Haziran 1944 tarihli son duruşmada oy birliğiyle beraat eder.

Mahkemenin bu kat'î beraat kararına rağmen, Said Nursî serbest bırakılmaz. Yüzden fazla talebesi memleketlerine gönderilir, bir bakıma ondan uzaklaştırılmış olur. Yanına da kimseyi bırakmaksızın onu Şehir Otelinin bir odasına yerleştirirler. Tâ ki, Ankara'dan gelecek bir emirle yeni sürgün yeri belli oluncaya kadar...

Üstad Bediüzzaman, Denizli Şehir Otelinde iki ay kadar bekletilir. Ağustos ayı sonlarına doğru kendisinin Emirdağ'a gönderileceği bildirilir. Denizli kahramanı Hasan Feyzi Efendi de Üstad'ıyla birlikte gitmek ister; ancak bırakılmaz. Sürgün yerine yalnız başına gitmesi gerekiyormuş. Hasan Feyzi, buna çok kahırlanır, hüzünlenir ve hasret yüklü, hicran yüklü "Ayrılık şiiri"ni kaleme alır:

Çekilip nur'u hidayet, yine zindan olacak

Yine firkat, yine hasret, yine hüsrân olacak.

Bâb-ı feyzinden irak olmayı asla çekemem

Dahi nezrim bu ki, canım sana kurban olacak

Gelen emir kesindi. Said Nursî suçsuz ve tekraren beraat etmiş olduğu halde, Afyon'un Emirdağ ilçesine sürgün edilecekti.

Denizli'deki dost ve talebeleriyle vedâlaşan Hazret-i Bediüzzaman, önce Afyon'a gönderildi. Burada Ankara Otelinde iki-üç hafta kaldıktan sonra, 1944 yılı Ağustos ayı sonlarında güvenlik görevlilerinin refakatinde Emirdağ'a getirildi.

ÇALIŞKANLAR'IN ZİYARETİ

Emirdağ'a geldikten sonra, ilk 15 gün müddetle bir otelde kalır. Bilâhare, Karadenizli Yaşar isimdeki şahsın kira ile içinde oturmuş olduğu üç odalı bir eve taşınır.

Kira ücretini birlikte ödedikleri bu ev çarşı içinde olup otelin tam karşısındadır. Emirdağ'da halen hayatta olan görgü şahitlerinden bizzat dinlediğimiz kadarıyla, bu otele zamanla tam yirmi polis yerleştirilir.

Yarısı resmî, diğer yarısı ise sivil kıyafetlidir bu polislerin. Bunların dışında, ayrıca sivil kıyafetli casuslar gönderilmiş Emirdağ'a.

Bütün bu görevliler, hükûmetin yakın takibinde olduğu anlaşılan Bediüzzaman Said Nursî'yi daimî tarassut altında tutmaya çalışıyorlar: Ne yapıyor, ne ediyor, yanına kimler gelip gidiyor diye, gördükleri, tesbit ettikleri her hal ve hareketi günü gününe Ankara'ya rapor ediyorlar.

İşte, bu derece ağır ve baskıcı şartlar altında bile, Üstad Bediüzzaman'ı seven, ziyaret eden veya ona hizmet etmek isteyenler yine de eksik olmuyor.

* * *

Emirdağ'a gelip otele yerleştikten sonra Bediüzzaman Hazretlerini ziyaret edenlerin başında Çalışkanlar hanedanından Hasan ve Mehmed kardeşler gelir. Bir gün arayla ziyaretine gider, sohbetinde bulunur, samimiyet peyda eder ve aynı istikamette alâkadarlıklarını devam ettirirler.

Çalışkanlar'ın çarşı içindeki dükkânları ile Üstad Bediüzzaman'ın kaldığı ev birbirine çok yakın ve karşı karşıyadır. Hasan ve Mehmed'ten sonra, diğer kardeşler ve ailenin diğer fertleri de Üstad'la irtibata geçer, ziyaret eder ve hizmetinde bulunmak için birbiriyle adeta yarışa girerler.

Bir kaç sohbet esnasında, Çalışkanlar hanedanıyla akraba olduklarını ifade eden Üstad Bediüzzaman, bir gün Mecmuatü'l-Ahzab'ı okurken, hazırda bulunan Mehmed ve oğlu Ceylan'a "Bakın, Abdülkadir Geylanî bizden bahsediyor" diyor. Ayrıca, Ceylan ile Geylanî ismi arasında bir irtibat kuruyor. Ceylan'ın tam ismi "Abdülkadir Ceylan Çalışkan"dır. (Bkz: Son Şahitler-II, s. 344, 347, 351)

* * *

Kuleönü'lü Küçük Ali de, bir mektubunda Üstad Bediüzzaman'ın tıpkı Şeyh Abdülkadir Geylânî gibi hem seyyid, hem de şerif olduğunu beyan ediyor ve "Üstadımın birinci Âl'den olduğu kat'idir" demesiyle, onun Şâh-ı Geylânî gibi neseben Hz. Ali'ye dayandığı ve "evlâd-ı Resûl" olduğunu tereddütsüz şekilde ifade ediyor. (Bkz: Lem'alar, Yeni Asya Neşriyat, 2006 baskısı, s. 418.)

30.07.2008

Başta da ifade ettiğimiz gibi, Üstad Bediüzzaman'ın Emirdağ Hayatına ve bilhassa buradaki ilk günlere dair kullandığı ifadeler son derece düşündürücü ve dikkat çekicidir.

Meselâ, Emirdağ Lâhikası'nın daha ilk mektuplarında, Hazret-i Üstad, çok şiddetli bir sıkıntıya mâruz bırakıldığını, Emirdağ'da geçen her bir günün Denizli'deki hücre hapsinin bir ayı kadar eziyetli geçtiğini, zaten yirmi yıldır hapis azabı çektiğini, şimdi ise tazyikatın daha da şiddetlendirildiğini, bu vaziyetin ise gayretullaha dokunup bir belâya sebebiyet vermesinden korkulduğunu ifade ediyor. (Age, s. 17)

Ayrıca, bir türlü sonu gelmeyen baskılar, hatta kan dökmeye ve illâ da bir cinayet işlettirmeye yönelik şeytanî planlar sebebiyle, bir müddet önce tahliye edildiği Denizli zindanına dönmek ve bundan sonraki hayatını orada geçirmek ister bir hale geldiğini söyleyen Hazret-i Bediüzzaman, mümkünse oradaki dostların bu meyanda bir teşebbüste bulunmalarını ve kendisinin yeniden bir bahane ile hapishaneye gönderilmesini tavsiye ediyor.

Demek ki, Emirdağ'da giderek ağırlaştırılan durum, bu derece bir ciddiyet ve ehemmiyet arz ediyor.

İşte, biz de Emirdağ'a yaptığımız seyahat esnasında görüştüğümüz canlı şahitlere özellikle bu durumu sorduk. Dedik ki: O tarihte burada neler oldu, Üstad Bediüzzaman ne gibi muamelelere mâruz bırakıldı ki, çektiği sıkıntılardan bu derece bîzâr olduğunu ifade ediyor? Neden, bir günün bir ay hapis kadar sıkıntılı geçtiğini, neden kendisinin işkenceli bir azaba ve katmerli bir zulme mâruz bırakıldığını söylüyor? Siz bu mânâda ne gibi hallere, ne tür hadiseler şahit oldunuz?

Bu can alıcı hususlarla alakalı olarak, gerek Mahmud Çalışkan, gerek Ahmed Urfalı ve gerekse Emirdağ'daki yaşlı başka zatlardan edindiğimiz intiba ve bizzat aldığımız bilgilerin bir hülâsası şudur:

Bediüzzaman Said Nursî, sürgün (menfa) olarak Emirdağ'a gönderildikten sonra, münafıkların ve gizli zındıkların iğfalleri sebebiyle devlet ve hükümet birimleri en üst seviyede tayakkuza geçirilir. Ortalık casustan geçilmez olur. Her tarafta resmî ve sivil polisler kol gezer. Üstad'ın yanına kimse yaklaştırılmamaya çalışılır. Yerliler karakola çağrılarak, onlara gözdağı verilir. Dışarıdan gelen ziyaretçiler ise, hem tehdit edilir, hem de geri dönmeyip ziyaretini yapmak isteyenlere dayak atılır, bazılarına ciddî sûrette işkence çektirilir.

Aynı zaman zarfında, Emirdağ'a ceberrut bir kaymakam ile tam zorba olan bir karakol komutanı tayin edilir. Bunların her ikisi de merkezden görevlendirilmiş ve kelimenin tam anlamıyla dolduruşa getirilmiş kimselerdir. Suçu Bediüzzaman'a yükletecek bir hadise çıkarma peşindedir. Şehy Said veya Menemen hadisesi gibi kanlı bir hadisenin yaşanmasını istiyorlar. Böylesi bir planlı maksata alet olmuş durumdadır. Sonradan itiraf ettikleri gibi, Bediüzzaman'ı imha etmek için Emirdağ'a gönderilmişler.

İhanet ve imha planları bunlarla da sınırlı değil. Sık sık kırlara çıkmak isteyen Üstad Bediüzzaman'ı her türlü baskıcı yöntemlerle takip ederek, halkı ondan soğutmaya çalışırlar. Zaman zaman tepesinden jet uçaklarını uçurtur, ortalığı velveleye verirler. Keza, defalarca yemeğine zehir katarak onu öldürmek isterler. Bu da yetmez, olmadık iftiralarla onun izzetini, haysiyetini kırmaya yeltenirler. Öyle zaman gelir ki, dışarıya çıkmasına, hatta Cuma namazı için camiye çıkmasına dahi müsaade etmezler. Kapısında nöbet tutturup bilfiil müdahalede bulunurlar.

Bütün sıkıntı ve zorbalıklar, esasında hiç çekilecek gibi değil...

Fakat, Cenâb-ı Hak, Bediüzzaman Hazretlerine ihsan etmiş olduğu emsâlsiz sabır kuvveti, bütün bu tazyikata mukabele etmeye yettiği gibi, hainane bilumum planlarını da bozmuş, altüst etmiştir.

31.07.2008

Zorba memurlar

Denizli Ağır Ceza Mahkemesi'nde Üstad Bediüzzaman'ı mahkûm ettiremeyen gizli zındıka cereyanı, bu kez bütün kuvvetiyle Emirdağ'a yüklenir. En güvenilen polisleri buraya tayin ettirir. En acar casusları buraya yönlendirir. Yerli kimselerden de parayla birkaç casus ayarlanır. Bu da yetmez, her türlü kirlî ve karanlık oyuna âlet olabilecek bir kaymakam Emirdağ'a tayin edilir. Aynı şekilde, zorbalıkla iş gören vicdansız bir jandarma komutanı ilçe merkezine gönderilir.

Görgü şahidi olarak muhterem Mahmud Çalışkan, evindeki ziyaretimiz esnasında "Acaba, Hazret-i Üstad'ı canından bezdiren sıkıntılar ne idi?" şeklindeki suâlimiz üzerine bizlere şunları anlattı:

"Üstadımız Bediüzzaman Hazretlerinin dışarıya serbestçe çıkmasından, camiye gitmesinden ve halkın arasında görünmesinden şiddetle rahatsız olanlar vardı. Bunların başında da, o zamanki ilçe kaymakamı ile karakol komutanı geliyordu.

"Ben, bizzat şahit oldum: İlçe kaymakamı (A. Uraz), Hazret-i Üstad'ı defalarca gelip tehdit etti. Dışarı çıkamazsın, halkın arasında dolaşamazsın diye, bağıra bağıra tehditler savururdu. Hatta, bir defasında Cuma günüydü. Üstad, evinden çıkıp Cuma namazı için camiye gidecekti. Tam o esnada, kaymakam evinin önüne gelip durdu. Üstad'ın çıktığını görünce 'Camiye gidemezsin, Cuma namazına gidemezsin' diyerek bağırmaya başladı. Belli ki, halkı galeyana getirerek orada bir hadise çıkarmak istiyordu... Hazret-i Bediüzzaman, bu hainane planın farkındaydı. Dolayısıyla, aksine davranmayıp

tekrar evine çekildi. Fakat, yine fırsat buldukça camiye gitmeye ve kırlara çıkmaya devam etti. Çünkü, kânunen bu yaptığı suç değildi. Gezip dolaşmak, ibadet için camiye gitmek onun en tabî hakkı idi.

“Bu kaymakam, bilâhare hükümet tabibi Dr. Tahir Barçın’a anlattığına göre, kendisi Bediüzzaman’ı imha etmek maksadıyla Emirdağ’a gönderilmiş. Ancak, buna bir türlü muvaffak olamamış.”

Gaddar kumandan

Yine, görgü şahidi olarak Mahmut Çalışkan, ilçe jandarma kumandanı olan vicdansız bir şahsın da, yol ortasında ve ahali içinde Hazret-i Üstad’a bağırıp hakaret ettiğini ve sarığına bilfil müdahale ile halkı ve Bediüzzaman’ın talebelerini tahrike çalıştığını anlattı.

Hülâsası şudur: “Üstad Bediüzzaman, evinden çıkıp, çoğu zaman yaptığı gibi yine kırlara gitmek istiyordu. Yolda yürürken, karakol komutanı onu gördü ve yine bağıra çağıra Üstad’ın üzerine gitti. ‘Bu çağda, hâlâ nedir bu sarıkla, bu kıyafetle dolaşıyorsun? Bu kıyafetle evinden çıkamazsın, dışarıda gezemezsin!’ diyerek, Üstad’ın sarığını başından alıp yere atmaya çalıştı. Üstad da ‘Çekil, çekil önümden’ diye karşılık verirken, bir taraftanda sarığı yere düşürmemeye gayret ediyordu. Bu arada, Üstad’ın hizmetkârı olan Ceylan Çalışkan da belindeki tabancaya davranmış, elini tetiğe götürmüş durumda. Kan dökülmesi an meselesi iken, Hazret-i Üstad aniden durumu toparlamaya ve bir hadisenin patlak vermesine mani olmaya çalıştı. Bir yandan komutanla uğraşiyor, bir yandan da ‘Ceylan! Çek elini oradan’ diye, genç talebesini teskine çalışıyordu.

“Üstad, baktı ki olacak gibi değil. Durum son derece ciddî. Hemen toparlandı ve “Tamam, dönüyoruz” diyerek, kıra çıkmaktan vazgeçti, doğruca evinin yolunu tutarak geri döndü. Böylelikle, Menemen Vak’ası tarzında dehşetli bir planı da akim bırakmış oldu.”

Bediüzzaman Hazretleri, maruz kaldığı bu hadiselerle alâkalı olarak şunları ifade ediyor: “Eğer eski hayatım gibi, izzet-i ilmiyeyi muhafaza etmek için hiçbir hakareti kabul etmemek olsaydı ve vazife-i hakikiyesi sırf ahiret ve ölümün idam-ı ebedisinden Müslümanları kurtarmak vazifesi olmasaydı ve bana ilişenler gibi sırf dünyaya ve menfi siyasete çalışmak olsaydı, on Menemen, on Şeyh Said hadisesi gibi bir hadiseye, o anarşilik hesabına çalışanlar sebebiyet vereceklerdi... Hem, mazuriyetim ve inzivama binaen, tebdil-i kıyafetime hiçbir ihtar olmadığı halde, böyle keyfi, kanunsuz, cebren ahali içinde başıma şapkayı giydirmeye çalışmak, kırk seneden beri bu vatanda, hususan iman-ı tahkiki dersinde kardeşane alâkadar olan yüz binler adam, pek büyük bir heyecan içinde zemini hiddete getirip, emsalsiz ağlamaya vesile olacaktı... Zaten ecnebi parmağıyla, güya hakkımda teveccüh-ü âmmeyi kırmak fikriyle damarlarıma dokunacak kanunsuz muamelelerin mezkûr maksat için yapıldığına, çok emarelerle kat’î kanaatimiz geldi. Fakat, ...bunların bana karşı kanunsuz ihanetlerinin hiçbir ehemmiyeti kalmadı; (onları) Cenâb-ı Hakk’a havale ediyorum.” (Emirdağ Lâhikası, s. 30)

01.08.2008

Plânlar bozuluyor

Bediüzzaman Hazretleri, Emirdağ’da maruz kaldığı sıkıntıları ve gizli düşmanlarının bozulan plânları hakkında ayrıca şunları ifade ediyor:

“Aziz, siddik kardeşlerim,

“Gizli düşmanlarımız hükümetin ehemmiyetli ve bir kaç vazifedarlarını elde edip beni tazyikatla Menemen ve Şeyh Said hadisesi gibi bir hadise çıkarmak için bütün kuvvetiyle, en hassas damarlarıma dokunduracak tarzda, her desiseyi istimal ettiler. Gördüler ki, Eski Said yok; yenisi ise herşeye tahammül ediyor. O planı sair suikastlere, ezcümle zehir vermeye tebdil ettiler. Hıfz-ı İlâhî onu da akim bıraktı. Şimdi o münafıklar resmen hükümetin nüfuzunu benden halkları ürkütmek ve vazgeçirmek için burada dehşetli bir propaganda ile istimal ediyorlar. Fakat siz hiç telâş etmeyiniz. İnayet-i Rabbaniye devam eder. Gittikçe fütuhât-ı Nuriye tevessü ediyor.” (Emirdağ Lâhikası, s. 128)

“Aleyhime hükümetin bir kısım memurlarını evhamlandırmakta istimal ettikleri bir-iki desiselerini beyan ediyorum.

“Derler: ‘Said in nüfuzu var. Eserleri hem tesirli, hem kesretlidir. Ona temas eden, ona dost olur. Öyleyse, onu her şeyden tecrid etmek ve ihanet etmekle ve ehemmiyet vermemekle ve herkesi ondan kaçırmakla ve dostlarını ürkütmekle nüfuzunu kırmak lâzımdır’ diye hükümeti şaşirtir, beni de dehşetli sıkıntılara sokarlar.

“Ben de derim: Ey bu millet ve vatani seven kardeşler! Evet, o münafıkların dedikleri gibi, nüfuz var. Fakat benim değil, belki Risâle-i Nur’undur. Ve o kırılmaz; ona iliştiğe kuvvetleşir. Ve millet ve vatan aleyhinde hiçbir vakit istimal edilmemiş ve edilmez ve edilemez.

“Evet, beni her şeyden tecrid etmek, işkenceli bir azap ve katmerli bir zulümdür ve bu millete gadirli bir hıyanettir.

“En ziyade muhtaç olduğum ve hayatımda en esaslı düstur olan, hürriyetimdir. Asılsız evham yüzünden, emsalsiz bir tarzda hürriyetimin kayıtlar ve istibdatlar altına alınması, beni hayattan cidden usandırıyor. Değil hapis ve zindanı, belki kabri bu hale tercih ederim. Fakat, hizmet-i imaniyede ziyade meşakkat ise ziyade sevaba sebep olması bana sabır ve tahammül verir.” (Emirdağ Lâhikası, s. 186)

* * *

Bütün bu sıkıntılar ve işkenceli ihanetler karşısında, Cenâb-ı Hakk’ın inayetiyle “emsâlsiz bir sabır” gösteren Bediüzzaman Hazretleri, onu ihanet darbesiyle çürütmek isteyen zındıkların planları da böylelikle akim kaldı.

Esasında, burada anlatılanlar, yaşananların çok cüz’î bir kısmını yansıtıyor.

Meselâ, görüştüğümüz Emirdağ şahitlerinin anlattıklarına göre, bazı zamanlarda Üstad’ın kapısına bekçi-polis dikerek, onun hiçbir şekilde dışarı çıkmamasını, hapisten, zindandan beter bir hayata onu mahkûm etmeye çalıştıklarını öğreniyoruz.

Zorbalar, bu sûretle Üstadın yanına hiç kimseyi yanaştırmamaya ve hizmetini gördürmemeye kat’î karar vermişler ve bu maksatla ellerindeki bütün imkânları kullanmaktan da çekinmemişler.

Ancak, böylesi bir durumda bile, onu kardeşlerinden ve Nur kardeşlerini ondan soğutamadıkları gibi koparmaya da mufavvak olamamışlar.

Üstad’ın evinin kapısından hiç kimsenin içeri sokulmadığı günlerde, Çalışkan ailesinin asil, fedâkâr gençleri, yandaki dükkânın (Sabri Ustanın dükkânı) duvarını delerek, gereken irtibatı bu şekilde sağlamış ve hizmetlerini aynen devam ettirmişlerdir.

Evet, bir insanda yeter ki azim, irade ve iman olsun, ona beşerî hiçbir kuvvet mani olamaz. Nitekim olamamış.

Zamanın gaddar hükümeti, bütün gücüyle küçücük bir kasabaya yüklenmiş. Merhametsiz memurlarını oraya göndermiş. Parayla casuslar bulup kullanmış, ancak yine de Nur’un inkişafına ve Nur Üstad’ın hizmetine koşulmasına engel olamamış.

Ne diyor, hakikatli şair:

Takdir-i Hüda kuvve-i bâzû ile dönmez,
Bir şem’a ki Mevlâ yaka, üflemeyle sönmez

02.08.2008

Emirdağ’da bir Urfalı

Soyadı gibi kendisi de aslen Urfalı olan Ahmet Urfalı, Bediüzzaman Hazretleriyle 1945 senesinde görüşüp tanışmış.

Ondan sonra da hiç kopmamış, irtibatını hiç kesmemiş.

O tarihte kendisi asker olup Emirdağ'daki ailesinin yanına izne gelmiş. Balıkesir'de yaptığı askerliğini tam dört senede tamamlamış. 1947 yılında terhis olduktan sonra, Ceylan Çalışkan ve Mustafa Acet ile birlikte Üstad'ın hizmetine girmiş. Üstad Bediüzzaman'ın 1960'a kadar kalmış olduğu Emirdağ ve Isparta'da pek çok hadiseye bizzat şahit olmuş. Bize bunların bir kısmını hikâyeye etti. Ama, önce kendisini tanımaya ve Urfa ile olan bağlantısını öğrenmeye çalışalım.

Bize anlattığına göre, dedelerinin Urfa'dan Emirdağ'a gelip yerleşmesi, bundan yüz elli-iki yüz sene kadar öncesine dayanıyordu. O tarihlerde, dedelerinin de içinde bulunduğu bir ticaret kervanı buradan geçiyor. Urfa'dan gelip İstanbul'a doğru gitmekte olan bu kervan, Emirdağ'daki bir kervansarayda konaklamış. Meğerse, o gün de mübarek Ramazan ayının başlangıcı olup, ilk teravih namazı kılınacaktı. Ancak, kervansarayda bulunan yerli ve yabancı topluluk içinde cemaate gönüllü imamlık yapacak, namazları kıldırarak kimse çıkmamış. Sonunda Urfalı misafir yolcudaki karar kılmış ve kendisine teravih namazını kıldırması ricasında bulunmuşlar. O da çaresiz kabul etmiş.

Urfalı kervancının cemaate imamlık yapmasından ve teravih namazını kıldırmasından son derece memnun kalan Emirdağlılar, hiç olmazsa Ramazan ayının sonuna kadar burada kalmasını ve imamlığa devam etmesini isterler. O ise, ertesi gün İstanbul'a doğru yola çıkacak kervan ile gitmek ve kafiyeledeki arkadaşlarından ayrılmak istemediğini söyler. Ancak, onun tam tecvitli ve doğru mahreçle Kur'ân okumasını ve namazı tam usûlünce kıldırmasını ziyadesiyle beğenen Emirdağlılar, ondan bir türlü vazgeçmek istemez. Rica-minnet, onu Ramazan ayının sonuna kadar orada tutmaya muvaffak olurlar. Ne var ki, halk bu Urfalı imamı o kadar sever ve ona o derece bağlanır ki, onu bir daha bırakmak istemez.

Kendisine bayramdan sonra da ve hatta devamlı olarak Emirdağ'da kalması teklif edilir. Ona "Sen artık burada kal, buraya yerleş. Sana mal-mülk verelim, burada evlendirelim, kardeşimiz, akrabamız ol" denilir. Neticede o da bu teklifleri kabul eder ve Emirdağ'a yerleşir.

Bu Urfalı imamın çocukları olur ve zaman içinde geniş bir aile haline gelir. Emirdağ nüfus kütüğünde 4 no'lu sırada kayda geçen bu aile, 1934'te çıkartılan soyadı kanunu gereği "Urfalı" soyadını alır.

İşte, kaderin sevkiyle bir-iki asır evvel Urfa'dan gelip Emirdağ'a yerleşen bu aziz ailenin efradı, gün gelir Üstad Bediüzzaman ile tanışır, onun hizmetine girer ve eserlerini okuyarak Nur'un "saff-ı evvel" içindeki kahramanı olurlar.

04.08.2008

Sevilen güfteci hakim

Bugün hatıralarını nakledeceğimiz zâtlardan bundan yıllar önce Cağaloğlu'nda tanıştık. 1980 yılı başlarındaydı. Gazetemizin Cağaloğlu'ndaki merkez binası kitap satış servisinde ağırladığımız bu zâtlardan ismi Mustafa Sevilen. Emekli askerî hakim olduğu halde, Türkiye'de daha çok şairlik yönü ve san'at müziği güftekârı olarak biliniyor ve öyle tanınıyor. Yüzden fazla güftesi bestelenmiş durumda.

Fakat o aynı zamanda Bediüzzaman Hazretleriyle görüşüp tanışmış, onunla Emirdağ'daki evinde sohbet etme bahtiyarlığına ermiş son şahitlerden biridir. Konumuz gereği, kendilerinin özellikle bu mânâdaki hatıralarını sizlere nakletmek istiyoruz.

Mustafa Sevilen, 1953 senesinde Emirdağ'a bir başka vesile ile gidip Üstad Bediüzzaman'ı ziyaret ettiğini, adeta o günleri yaşarcasına büyük bir şevk ve heyecan içinde şöyle anlattı:

"Biz o tarihte görev icabı Eskişehir'deydik. Komşularımızdan biri Emirdağlıydı. Aramız çok iyiydi. Kardeş gibiydik. Bir gün bize Emirdağ'da bir düğünleri olduğunu söyledi. Bir otobüs dolusu 'düğün alayı' ile yola çıktık. Otobüste, koyu Halk Partili olan kimseler de vardı. Bir ara söz döndü dolaştı, din ve dindarlar konusuna geldi. Halkçılar iyice şirretleştiler. Düşman kuvvetlerinden bahseder gibi dindarların aleyhinde konuşmaya başladılar. Baktım, sözü hemen Bediüzzaman Hazretlerine getirip o muhterem zâtlar da tenkide başladılar ve çok galiz ifadelerde onu karalamaya çalıştılar.

“Önceleri söze karışmaya hiç niyetim yoktu. Fakat, bir noktadan sonra dayanamadım ve konuya müdahil oldum. ‘Beyler’ dedim ‘Siz Bediüzzaman’ı sevmeyebilirsiniz. Ona düşman da olabilirsiniz. Fakat, ona bu şekilde hakaret etmeye hakkınız yok. Bu yaptığınız çok ayıp. Bırakın Müslümanlığa, insanlığa sığmaz. Lütfen hakaret etmeden konuşun’ diyerek, gıyabında Bediüzzaman Hazretlerini müdafaa ettim. Onlar da artık kimisi sükût etti, kimi de daha saygılı ifadelerle konuşmaya devam etti.

“Neyse, Emirdağ’a vardık. Düğün merasimi yapıldı, kalabalık dağıldı. Bu arada belediye başkanı ile ilçe jandarma komutanı kasabanın içinde misafirleri gezdirmek istediler. Birlikte çıktık, çarşığı dolaşıyoruz.

“Bir ara belediye reisi, çarşı ortasında meydana nazır bir evin kapısı önünde durdu ve ‘Burada muhterem bir zât kalıyor. Gelmişken, onu da ziyaret edin, hayır duâsını alıp öyle gidin’ dedi. Evin kapısının önünde bir genç duruyordu. Reis efendi, ona şunları söyledi: ‘Eskişehir’den gelen kıymetli misafirlerimiz var. Müsaadeleri varsa, Üstad’ı ziyaret etmek istiyorlar.’

“İsim listesini bir kâğıda yazan genç, içeri girdi, bir müddet sonra çıka geldi ve yarı üzgün bir şekilde şunu söyledi: ‘Üstadımızın hepinize selâmı var. Sizlere duâ ediyor, duâlarınızı bekliyor. Aynen ziyaret etmiş gibi kabul ediyor. Ancak, hâlî müsaade etmediği için kalabalıklarla görüşemiyor, ziyaretçi kabul etmiyor.’

“Fakat, ne hikmetse, o genç biraz sonra elindeki ziyaretçi listesine baktı ve ‘Mustafa Sevilen Bey kimdir?’ diye sordu. Bir anda çarpılmış gibi etkilendik ve hemen kendimi toparlayıp ‘Benim’ dedim. Genç, ‘Üstadımız sizi istiyor, sadece sizinle görüşebileceğini söylüyor’ dedi.

“Yanımda henüz dört yaşında olan oğlum Fecrialem vardı. Elinden tutup Üstad’ın huzuruna çıktık.

“Gördüğümüz kadarıyla basit bir odada yaşıyordu. Mütevazı bir karyolanın üzerinde oturuyordu. Başında bir agelsarık vardı. Kenarda ise, bir masa, masanın üzerinde bazı kitaplar ve Kur’ân-ı Kerim bulunuyordu. Ayrıca, duvarda asılı iki adet saat vardı. Bunlardan biri eskiyi (alaturka), diğeri ise yeniyi (alafranga) gösteriyordu.

“Üstad’ın o zayıf, nahif, mübarek ellerinden öperek yerdeki mindere oturduk. Yaklaşık üç saatten fazla yanında bulunduk, sohbetini dinledik.

“O konuşurken, gözlerinden adeta zekâ okları fıskırıyordu. Aman Allah’ım, o gözler, o gözler, o projektör gibi gözler. Rahatça dönüp ona bakamazdınız.

“Konuşması esnasında, bir ara Halkçılar’dan şikâyet etti. Bunlar benden ne istiyorlar, niçin düşmanlık besliyorlar, niçin korkuyorlar diye serzenişte bulundu. Sanki otobüste bizim yanımızda imiş gibi söylenenlere tek tek cevaplar verdi.

“Bir ara, kendisine gençliğinde kelepçeleri nasıl çözdüğünü sordum. Şu cevabı verdi: ‘Kardeşim, ben Kur’ân’ı kendime rehber etmiş, Allah’a teveccüh etmiş biriyim. Evet öyle bir hadise başımdan geçti. Kibleye yönelip duâ ettim. Kelepçeler çözüldü. Bu arada jandarmalar korkmaya başladı. Ben onları teselli ve tezkiye ettim.’

“Ayrılırken, çocuğuma şöyle bir baktı ve ‘Bu çocuk ileride büyük bir adam olacak. Ben ona duâ edeceğim. Fakat sen ona dinini öğret’ diye buyurdu. Elini öpüp ayrıldık.

“Yıllar sonra, oğlum tıp fakültesini kazandı, başarıyla bitirdi ve dünya çapında yapılan bir imtihanı da birincilikle bitirdi. Şimdi vatanın ücra bir yerinde hizmet ediyor.”

05.08.2008

Pilot Ali Ağabey

Yaklaşık otuz yıldır tanışıp görüştüğümüz ve Üstad Bediüzzaman ile alâkalı hatıratını en çok dinlediğimiz Emirdağ şahitlerinden biri de emekli pilot Ali Demirel Ağabeydir. astsubay

Muhtelif zamanlarda kendisinden dinlediğimiz hatıralarının bir hülâsası şudur:

“Ben henüz Üstad Bediüzzaman’la görüşüp tanışmadan evvel bazı risâleleri temin edip okumaya başlamıştım. Bunlar teksir edilmiş nüshalardı. Tayınımın Diyarbakır’a çıkmasından itibaren, Nur talebeleriyle de tanışma imkânını buldum. Benim Risâle-i Nur dairesine intisabım bu devrede başladı.

“1952 senesinde, Jet kursuna katılmak maksadıyla Diyarbakır’dan Eskişehir’e geldim. Bu esnada Emirdağ’da olduğunu bildiğimiz Hazret-i Üstad’ı ziyaret etmeye karar verdim.

“Üstad’ın ziyaretine gitmek isteyen daha başka arkadaşlarımız da vardı. Bazıları Üstad’ı daha evvel ve hatta birkaç kez ziyaret etmişlerdi. Neticede, yedi kişilik bir kabile ile Emirdağ’a doğru yola çıktık. Bu sırada, hacdan yeni gelen Hacı Hilmi Efendi de, Üstad’a götürmemiz için bir hediye paketi hazırladı. Bu zat Üstad’ın sadık bir dostu idi.

“Emirdağ’da artık âdet haline geldiği gibi, biz de önce Mehmet Çalışkan Ağabeyin bakkaliye dükkânına gittik. Onların tavassutu ile de Üstad’ı ziyaret ettik. Bu arada Hilmi Efendinin hediye paketini takdim ettik. Üstad paketi açtı ve içinden tam sekiz adet hurma çıktı. Biz de Üstad ile birlikte tam sekiz kişi idik. Üstad, bu tevafuka dikkat çekerek ‘Fesübhanallah’ dedi ve sayı saydırarak kur’a çekti. Sayıya göre sırası gelenin en büyük hurmadan almasını söyledi. Biz de dediğine uymaya çalıştık. Tevazu gösterip küçük hurmadan almak isteyenleri de ikaz etti, en büyüğünü almasını söyledi.

“Üstad ise, mukabilsiz hediye almadığını, alamadığını ifade ile, kendisi de mukabil bir hediye göndermek istediğini söyledi. Bu arada etrafına epeyce bir bakındı, durdu. Sonunda bir tesbih buldu ve bize uzatarak şunları söyledi: ‘Tesbih, mübarektir. Bunu benim hediyem olarak kendisine götürün. Ona selâmımı söyleyin. Hilmi Efendi birkaç defa ziyaretime geldi, tekrar zahmet edip gelmesin. Ben onun ziyaretine geleceğim.

“Hakikaten, Üstad unutmadı ve bu hadiseden beş sene sonra (1957’de) Hilmi Efendinin hafızlık merasimine dâveti üzerine, Üstad trenle Isparta’dan Eskişehir’e geldi.

“Benim Hazret-i Üstad’ı görüp ziyaret etmem birkaç defa daha tekerrür etti. Yine Emirdağ’da, Isparta’da, İstanbul’da, vesâire...

“Bir ziyaretimiz esnasında, tayyarecilere çok duâ ettiğini, her an ölümle karşı karşıya kaldıkları için, onların birer kahraman olduklarını söyledi.

“Burdurlu olduğumu öğrenince, aslen Burdurlu olan Binbaşı Asım, Mustafa Çavuş, Rasih Hoca ve Abdurrahman Cerrahoğlu gibi kahraman talebelerinin olduğunu ve keyfiyet itibariyle bunlara pek ehemmiyet verdiğini anlattı.

“Üstad’ı son ziyaretim 1959 yılı sonlarında İstanbul’daki Piyer Loti Otelinde oldu. Çok sıkı bir takip ve tarassut vardı. Otel odasında kalabalık olunca, Üstad bir ara sinirlendi. Orada bize şunları söyledi: ‘Divan-ı Harb-i Örfi Reisi Hurşit Paşa bana ‘Said, sen de mürteciymişsin’ diye sordu. Ben de ona ‘Meşrûtiyet, bir zümrenin istibdadından ibaretse, bütün cin ve ins şahit olsun ki, ben mürteciyim’ dedim. ‘Kardaşlarım, bir emir versem, yüz Şeyh Said hadisesi gibi Türkiye’yi karıştırabilirim. Amma, bin Şeyh Said kadar kuvvetimiz olsa, biz yine müsbet hareket edeceğimiz ve asayişini muhafaza etmeye çalışacağız.’

“Üstad’ımızın bu kabil dersleri çok yerinde olup bizlere çok tesir ederdi.”

06.08.2008

İhbarcı ile iftiracı

Emirdağ’da ayrı ayrı görüşerek hatıralarını tesbit ettiğimiz “son şahitler”den gerek Mahmut Çalışkan ve gerekse Ahmet Urfalı, iki ayrı şahıs ile alâkalı iki ayrı hadiseyi ittifakla anlatarak bizlere naklettiler.

Bu hadiselerden biri Üstad Bediüzzaman’a atılan çirkin bir iftira ile ilgili, diğer hadise ise, gizlice basılan Gençlik Rehberini ihbar ile alâkalıdır.

Bazen bu iki ayrı hadise ve failleri birbirine karıştırıldığı için, bunun hakikatini etraflıca izah etmekte fayda var.

İhbarcı ile “küçük bir vukuât”

Üstad Bediüzzaman'ın en yakın hizmetkârlarından olup manevi evlatlığa kabul edilen Ceylan Çalışkan, 1947'de Eskişehir'de gizlice Gençlik Rehberi isimli eseri tabettirir. Yine aynı gizlilik içinde Emirdağ'a getirtir. Tevzi, dağıtım buradan yapılacak. Muhtaçlara buradan ulaştırılacak, gelen ziyaretçilere hediye edilecek...

Ne var ki, kitapların nasıl basıldığını ve getirilip nerede saklandığını yerli bir casus takip ederek öğrenmiş. Parayla elde edilen bu rezil adam, Ceylan Çalışkan'a gelip diyor ki: “Sizin bütün yaptıklarınızı bir bir biliyorum. Burada ne yapıyor, ne işler çeviriyorsanız, hepsinden haberdarım. Ayrıca, gizlice bastırdığınız kitapları getirip nereye sakladığınızı da biliyorum. Size ne yapacağımı yakında görürsünüz. Sana da, hocanıza da gösteririm ben gününüzü...”

Bu tehditlerle de yetinmeyen aşağılık casus, bir de Üstad Bediüzzaman'a hakaretler yağdırmaya yeltenir. Aralarında ciddi bir münakaşa çıkar.

Bütün bu yaptıklarına tahammül edemeyen Ceylan, Üstad Bediüzzaman'ın risâlelerde “küçük bir vukuât” olarak zikrettiği hadiseye sebebiyet verir.

Bir sene sonraki Afyon Mahkemesinde, “asayîşi ihlâl” etmekle itham edilen Bediüzzaman Hazretleri “Küçük bir çocuğun küçük bir vukuâtından başka bir vukuâtımız yoktur” diyerek, bu hadiseyi ima eder. Ancak, orada da bu meselenin açılması istenmez. Çünkü, kimsenin açıktan açığa casusluk ve ihbarcılığı savunacak hali olmadığı gibi, bir sene sonra tekrar kötülük yoluna sapan o adi adamın kendi tarafında olmasını da istemez.

İftiracı polis

Bu hadise, Emirdağ Lahikasındaki mektuplarda zikrediliyor. Her yönüyle Üstad Bediüzzaman'ı takip ve tarassut altında bulunduran anlaşmalı polisler, uzun süre uğraşmalarına rağmen, ellerine bir malzeme geçmez. Sonunda işi yalana ve iftiraya dökerler.

İşte, bu polislerden biri “Said Nursî'nin hizmetkârı ona bakkaldan rakı aldı” diye bir iftiraname yazar. Bunun altını imzalatmak için de çok uğraşır, ancak kimseye kabul ettiremez. Sonunda yolda geçmekte olan bir sarhoşu bulur ve “Gel bunu imzala” der. Yarı sarhoş vaziyetteki adam ise, “Tövbeler olsun. Böyle bir yalanı kim imzalar. Sokmayın adamı günaha!” diyerek, bu çirkin iftiraya ortak olmayı reddeder.

Sonraki günlerde, bu iftiracı polisin başına gelmeyen kalmaz. Dere kenarına gidip içki içtiği arkadaşlarıyla aralarında kavga çıkar. Tabancası elinden alınır, rezil rüsvav olur, sonradan da başka taraflara sürgün edilir. O mesleğin yüzkarası olur, gider.

07.08.2008

Demokrat Nur talebesi

Emirdağ'ın asil ve asaletli Nur kahramanlarından biri de merhum Hamza Emek'tir. Allah rahmet eylesin, 1991'de vefat etti. Biz ise, kendisiyle 1980'li yıllarda mükerrer defalar görüşüp sohbetini dinledik. Görüşmelerimiz hep İstanbul'da oldu.

Üstad Bediüzzaman'ın “Ahrar-Demokrat” çizgisine yaptığı esaslı vurgulara olan dikkat ve merakımız sayesinde, aynı çizginin müşahhas bir timsali olarak gördüğümüz Hamza Emek Ağabeyi de pür dikkat dinler, söylediklerini hakkıyla anlamaya çalışırdık.

Kendi lisanından derlediğimiz hatıra notlarının bir kısmı şöyledir:

“Hazret-i Üstad ile tanışmamız, lise yıllarında oldu. 1944'te İstanbul'daki Vefa Lisesinde okuyordum. Üstad'ın Emirdağ'a geldiğini duymuştum.

“Okulu bitirip memleketime döndüğüm aynı gün, ikinci namazı için Çarşı Camii'ne gittim. Baktım, Üstad üst kattaki

mahfilde namaz kılıyor. Namazdan sonra yanına gidip tanışmak istedim. Çekine çekine merdivenlerden çıkarken, beni fark etti ve cesaretlendirici bir eda ile beni yanına çağırdı. Gidip ellerinden öptüm ve İstanbul'dan bir zatın selâmını söyledim. Kısa bir tanışmadan sonra, müsaade isteyip yanından ayrıldım.

"Üstad'a alışmamız ve onun hizmetine girmemiz kolay olmadı. Zira, biz henüz usûl, adap, erkân nedir bilmezdik. O ise, her hal ve hareketinde prensip sahibiydi. Patavatsız hareketlerimiz sebebiyle, zaman zaman bize hiddet eder, bağırır, sonra tekrar gönlümüzü alıp teselli ederdi. Neyse ki, zaman içinde kendisine alıştık, hizmetine bizleri kabul etti. Allah'a sonsuz şükürler olsun.

"1950'ye kadar Üstad'ın hep imanî derslerini, sohbetlerini dinlemiştik. Siyasetten, partilerden hiç ama hiç bahsetmiyordu. Bu tarihten sonra ise, siyasî, içtimâî sohbetlere de başladı. Biz önceleri çok şaşırдық. Sebebini, hikmetini anlamakta zorluk çekiyorduk.

"Hazret-i Üstad, bir beni ve Mehmet Çalışkan'ı çağırdı, aynen şunları söyledi: 'Bakın kardeşim. Sizler hem benim, hem de Risâle-i Nur'un bedeline Demokrat Partiye gidip kaydınızı yaptırın.' Biz de aynen dediğini yaptık.

"Bir müddet sonra, bize DP Emirdağ İlçe Başkanlığı teklifi geldi. Biraz düşünmek istediğimi söyledim. Bu sırada Üstad Isparta'ya gitmişti. Tam o sırada, Zübeyir Ağabey bir telgraf gönderdi. Telgraf metninde Üstad'ın şu ifadesi yazılıydı: 'Kardaşım, sana teklif edilen vazifeyi kabul et.'

"Böylelikle, Üstad'ın emir ve müsaadeleriyle DP İlçe Başkanı olduk.

"Üstad'ın Adnan Menderes hakkındaki düşünce ve kanaatleri son derece müsbet idi. Ona dindar bir demokrat ve dindar bir başbakan nazarıyla bakıyordu. Hatta, Menderes'in İttihad-ı İslâmı kuran Sultan Selim kadar bu millete ve bu vatana hizmet ettiğini söylüyordu.

"1957 senesinde, Menderes, seçim gezisi vesilesiyle Emirdağ'a geldi. Meydana vardıklarında, üstü açık arabadan Hz. Üstad'ın tam karşıdaki evin penceresinde olduğunu gördü. Her ikisi arasında samimî, içten bir selâmlaşma oldu. Sonra biz yolumuza devam ettik. Ben Menderes'in yanındaydım.

"Daha sonraları, Akis Mecmuasında Metin Toker'in aleyhimizde yazılar yazması sebebiyle, parti ilçe teşkilâtımız feshedildi. Üstad, bu durumu öğrenince önce hiddet etti, sonra hiddetini geri aldı ve şunları söyledi: 'Kardaşım, bunlar kuvveti nereden aldıklarını bilmiyorlar. Biz elimizi çeksek, bunlar yıkılır, ortalık karışır, alt üst olur. Ben de onları azledecektim, fakat şimdilik kalsın.'"

08.08.2008

Üstadın yakın bir hizmetkârı

Aslen Emirdağlı olan bahtiyar Nur talebelerinden biri de Bayram Yüksel`dir. Merhum Bayram Ağabeyle ilk karşılaşmamız, 1974 Temmuz`unda Malatya`da oldu. Isparta`dan ziyarete gelmişlerdi. Biz de o tarihte henüz lise mektebine gidiyor, yaz okuma programı için de Malatya`da bulunuyorduk.

Daha sonraki yıllarda muhtelif şehirlerde kendisiyle defalarca görüşme ve sohbetine iştirak etme fırsatını bulduk. Hatıralarından derlediğimiz notların bir özeti şudur:

`Üstad Hazretleri bana ve birkaç kardeşe daha gazeteyi hiç okutmadığı halde, Zübeyir Ağabeye hem okutur, hem de gerekli yerlere cevabî lâhikalar yazdırırdı.

`Üstadımız çok soğuk su içerdi. Vücuduna zerk edilen zehrin hararetinden buz gibi, hatta buzlu su içerdi. Çayları ise, limon damlatarak, taze limon olmadığı durumlarda ise, bir parça limon tuzu atarak içerdi.

`Aslen Emirdağlıyız. Fakat, çok merak ettiğim halde Hz. Üstad ile tanışmam ancak 1947 senesinde kısmet oldu. Bir sene sonra da Afyon Hapsinde birlikte bulunduk. Elhüccetüzzehra isimli risâle orada telif edildi. Tam bir gizlilik içinde. Yazılan

kısımlar kâğıt parçacıklarından ibaretti. Bazen de bu parçalar kibrit kutusuna konuluyor, pencereden dışarı atılıyor. Sonra elden ele dolaşarak çoğalttırılıyordu.

`Üstad`a yakın durmamız, ona hizmet etmeye çalışmamız, görevli memurları kızdırıyordu. Bazı gardiyanlar, dayak atarak, şiddet kullanarak bizi caydırmaya çalışıyordu. Zaman zaman da, `Siz bu Kürt adama tapmaktan utanmıyor musunuz?` denilerek, asabiyet damarımız münafikane bir şekilde tahrik ediliyordu.

`Şükürler olsun, hapishanede hem risâleleri yazma ve okumayı, hem de Kur`ân-ı Kerim okumayı öğrendim. Tahliyeden sonra da Hz. Üstad`dan hiç ayrılmamaya gayret ettim. Tabîî, bütün bunlar Cenâb-ı Hakk`ın hıfz ve inayetiyle oluyordu.

`Bir arada Ankara`ya gidecektim. 1950 senesiydi. Üstad, Afyon milletvekili Gazi Yiğitbaş`a hitaben bir mektup yazdı. Ben de götürüp teslim ettim. Mektupta şu ifadeler vardı: `Ezan-ı Muhammedi`yi (asm) serbest bırakmakla büyük bir kuvvet kazandınız. Aynı şekilde, Risâle-i Nur`un neşrine ve Ayasofya Camii`nin açılması için de çalışınız.`

`Gazi Yiğitbaş, Üstadımızdan dolayı bize de çok hürmet etti, yakından alâkadar oldu. Beni Meclis binasına götürdü, başka mebuslarla tanıştırdı, Üstad`ın dilek ve temennilerini onlara da anlatmamı istedi.

`1951`de askerlik çağımız geldi. Üstad, önce askerliğimizi tehir etmemizi arzu etti, sonra da lüzum kalmadı diyerek bir an evvel gidip bu vatanî vazifeyi yapmamızı istedi.

`O günlerde çıkan Kore Harbine Türkiye de iştirak etmiş ve asker göndermeyi kabul etmişti. Şansımıza Kore`ye gitmek düştü. Meseleyi Üstad`a açtım. O da Cevşen ile bazı risâleler verdi. `Bunları beraberinde götür, risâleleri Japon Başkumandanına ver. Ayrıca, orada lisan-ı hâl ile de hizmet et` dedi.

`Korede, çok şiddetli çarpışmalar yaşandı. Ancak, her defasında Cenâb-ı Hakk`ın inayetiyle yara almadan kurtulduk. Üstad`ın himmetini daima hissediyordum.

`Askerliğimizi bitirip terhis olduktan sonra da, gelip Üstad`ımıza yakın yerlerde ve hizmetinde bulunmaya gayret ettik.

`Isparta`daki evde uzun zaman yanında kaldık. Bize hakikatli ve çok tesirli dersler verdi. Hemen her şeyi onun hizmetinde iken öğrendik. Ders nasıl yapılır, ibadetteki ciddiyet nasıldır, hep ona bakarak öğrenmeye çalıştık.`

2008-08-09